

Organizator:

Parteneri strategici:

TRANZIȚIA LA ECONOMIA CIRCULARĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA: POLITICI APLICATE, MODELE ȘI INDICATORI

Elaborat de: Maria HĂMURARU, Veronica BULAT

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
ECONOMIA CIRCULARĂ

Abstract

Lucrarea propune o cale pragmatică pentru tranziția la economia circulară în Republica Moldova, îmbinând instrumente de politică (achiziții publice verzi, responsabilitatea extinsă a producătorului, stimulente fiscale pentru reparații și reutilizare) cu patru modele aplicate (resurse secundare; prelungirea duratei de viață; servicii; platforme de reutilizare) și un set compact de indicatori (rata circularității materialelor, intensitatea resursei, rata de valorificare a deșeurilor, venituri din servicii circulare, emisii evitate). Exemple internaționale (Franța, Danemarca, Olanda, Italia, Scoția, Slovenia & Portugalia) arată ce se poate adapta rapid. Contribuția empirică: un sondaj (217 respondenți) care evidențiază barierele, oportunitățile și sectoarele-pilot (construcții, agroalimentar, EEE).

Introducere

Economia circulară (EC) mută accentul de la „take-make-dispose” la eficiență și regenerare. Relevanță pentru Republica Moldova: economie intensivă în resurse, rată de reciclare sub 10%, piețe slabe pentru resurse secundare. Cadrul strategic: Acordul de Asociere RM-UE și inițiativa EU4Environment oferă oportunități, dar și provocări instituționale și investiționale.

Metodologie

- Analiză de politici, benchmarking comparativ, cadru de indicatori bazat pe Circular Economy Monitoring Framework al Comisiei Europene.
- Contextualizare pentru Republica Moldova: Strategia de Management al Deșeurilor (2013–2027) și Strategia de Mediu 2030.
- Sondaj (iunie–august 2025) – 217 respondenți din mediul economic și instituțional.

Instrumente-cheie pentru Economia Circulară

Categorie	Descriere	Impact așteptat	Exemple
Achiziții publice verzi (APV)	Criterii de mediu în contractele publice	Stimulează cererea pentru produse circulare	Slovenia, Portugalia
Responsabilitatea extinsă a producătorului (REP)	Obligații privind gestionarea produselor la sfârșit de viață	Promovează reciclarea și eco-designul	Italia (consorții ambalaje)
Stimulente fiscale	TVA redus/credit pentru reparații și reutilizare	Prelungește durata de viață, creează locuri de muncă	Franța (indice de reparabilitate)

Modele internaționale: Ce putem transfera rapid

Franta – Indice de reparabilitate: design pentru durabilitate.

Danemarca – Simbioza industrială Kalundborg: schimburi de energie și resurse între firme.

Olanda – Green Deals & pașapoarte de materiale: transparență și reutilizare în construcții.

Italia – Consorții REP pentru ambalaje: rată de reciclare > 70%. Scoția – Zero Waste: parteneriate municipale pentru prevenire și reutilizare.

Slovenia și Portugalia – APV: ținte obligatorii în strategiile naționale..

Sondaj (iun.-aug. 2025): Eșantion și Design

217 respondenți: 42% firme private, 28% instituții publice, 20% asociații de afaceri, 10% mediul academic/ONG.

Domenii: 33% construcții, 31% agroalimentar, 24% echipamente electrice/electronice, 12% servicii.

Chestionar online – întrebări Likert și răspunsuri deschise privind bariere, oportunități și indicatori.

Rezultate: Conștientizare & Intenții

65% „familiar/foarte familiar” cu EC; doar 18% aplică practici circulare.

44% intenționează să adopte modele precum:

- utilizarea resurselor secundare,
- prelungirea duratei de viață prin reparații,
- servizare (închiriere/abonament),
- platforme de reutilizare.

Construcțiile – interes pentru materiale secundare;

Agroalimentar – valorificare biodeșeuri;

EEE – reparații/recondiționare.

Bariere principale

Lipsa reglementărilor și definițiilor pentru materiale secundare și REP (73%).

Costuri inițiale ridicate pentru tehnologii și infrastructuri (68%).

Infrastructură deficitară în afara centrelor urbane (63%).

Acces limitat la finanțare verde, cerere redusă, incertitudine de piață.

Pârghii de politică susținute

APV (59%) – introducerea criteriilor de durabilitate în achiziții publice.

REP (48%) – clarificarea responsabilităților și tarifelor; monitorizare.

Stimulente fiscale (41%) – TVA redus pentru reparații, credite pentru reciclare.

Campanii de informare și etichetare – „indice de reparabilitate”, conștientizare consumatori.

Organizator:

Parteneri strategici:

Concluzii

- Tranziția EC necesită coordonare interministerială (Mediu–Economie–Finanțe).
- Interes ridicat, dar implementare modestă; bariere structurale persistă.
- Soluții „gata de transfer”: REP (Italia), indice de reparabilitate (Franța), simbioză industrială (Danemarca).
- Cadru de indicatori fezabil pentru transparență și comparabilitate internațională.